

Metodika realizácie surveillance chrípky u pacientov, zdravotníckych pracovníkov a kontroly očkovania zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v ústavných zdravotníckych zariadeniach

1. Monitoring nešpecifických respiračných nozokomiálnych nákaz a akútnych respiračných ochorení u zdravotníckych pracovníkov

Na začiatku chrípkovej sezóny upozorniť jednotlivé oddelenia na dôsledné vykonávanie monitoringu akútnych respiračných ochorení a chrípky u pacientov a ZP a na hlásenie ochorení na RÚVZ nasledovným spôsobom:

1. Hlásiť **chrípku a chrípke podobné akútne respiračné ochorenia (CHPO) ak sa vyskytnú ako nozokomiálne nákazy** u hospitalizovaných pacientov a infekcie u zdravotníckeho personálu pod skupinami diagnóz J10 a J11, ktoré sú bližšie špecifikované v MKCH 10. Chrípkovú etiológiu môžu mať aj bližšie nešpecifikované akútne bronchitídy pod diagnózou J 20.9.
Od pacientov aj od infikovaného zdravotníckeho personálu s podozrením na chrípkovú etiológiu ochorenia odobrať nazofaryngeálny výter do virologického odberového média, ktoré je potrebné do 24 hodín odoslať do NRC pre chrípku, Trnavská 52, Bratislava .
Definícia prípadu ochorenia a postup pri odbere – sú uvedené v **Prílohe č. 1** tohto usmernenia.
2. Hlásiť skupinu infekcií dýchacích ciest s **ťažkým** klinickým priebehom nielen nozokomiálneho, ale i komunitného pôvodu u hospitalizovaných pacientov – **SARI a úmrtia na SARI** pod diagnózou **J10.7**
Každý prípad SARI ihneď telefonicky **nahlásiť na RÚVZ – telefónne číslo** a zároveň odobrať nazofaryngeálny výter s označením vzorky „SARI“ na sprievodnom lístku s údajmi o pacientovi. Definície SARI sú uvedené v **Prílohe č.2** tohto usmernenia.
3. Pri chorobnosti zdravotníckeho ako aj pomocného personálu na **akútne respiračné ochorenia a chrípku** na lôžkových oddeleniach nad 2 prípady týždenne, elektronicky **nahlásiť chorý personál na odbor epidemiológie RÚVZ - mailová adresa** spôsobom podľa **Prílohy č.3** tohto usmernenia.

Príloha č. 1: definícia prípadu CHPO a postup pri odbere materiálu na virologické vyšetrenie

Príloha č. 2: definícia prípadu SARI, formulár na hlásenie SARI

Príloha č. 3: tabuľka na hlásenie personálu chorého na chrípku

Príloha č.1 (*Odborné usmernenie o vykonávaní surveillance chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení č. 9534/2001*)

Definícia chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení (CHPO): infekčné ochorenie s náhlym začiatkom, teplotou vyššou ako 38°C, s prítomnosťou aspoň jedného z respiračných príznakov, ako sú kašeľ, bolesť hrdla, nádcha a s prítomnosťou aspoň jedného z celkových príznakov, ako sú bolesť hlavy, bolesť svalov, bolesť kĺbov, zimnica.

NÁVOD NA ODBER MATERIÁLU NA VIROLOGICKÉ VYŠETRENIE AKÚTNÝCH RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

A. Od chorých

1. Odoberať na začiatku akútneho respiračného ochorenia, po vzostupe teploty (do 24 – 48 hodín od prvých príznakov ochorenia). V neskorších štádiách ochorenia sa pravdepodobnosť izolácie vírusu znižuje.
2. Odoberaný materiál: bunky epitelu dýchacích ciest získané nasofaryngeálnym výterom alebo výplachom horných a dolných dýchacích ciest.
3. Odberová súprava: 2 sterilné vatové tampóny, skúmavka so zmrazeným odberovým médiom a sprievodný lístok.
4. Súčasne odobrať prvú vzorku krvi na sérologické vyšetrenie. Druhú vzorku odobrať s odstupom 10 – 14 dní po prvej.

Postup pri odbere a transporte nasopharyngeálneho výteru:

1. Zmrazené médium v skúmavke nechať rozmraziť.
2. Odber robiť za sterilných podmienok.
3. Výter je najvhodnejšie robiť ráno nalačno, bez predchádzajúceho použitia kloktadiel, zubnej pasty alebo iných dezinficiencií.
4. Pacient pred výterom zakašeľ. Prvým vatovým tampónom zotrieť razantne krúživým pohybom podnebné oblúky bez dotyku mandlí. Druhým vatovým tampónom vytrieť sliznicu zadnej časti nosnej klenby cez obe nosné dierky.
5. Obidva tampóny vložiť do skúmavky s odberovým médiom a ich konce zalomiť o okraj skúmavky tak, aby sa skúmavka dala uzavrieť zátkou. Obidva tampóny musia byť ponorené v médiu.
6. Skúmavku označiť menom a dátumom narodenia pacienta a uložiť do chladničky pri teplote +4°C.
7. Skúmavku s odberovou vzorkou zaslať do virologického laboratória čo najskôr po odbere. Prepravovať pri teplote +4°C, najvhodnejšie uložiť ju do termoboxu s ľadom, nezmrazovať.
8. Na sprievodný lístok uviesť meno, bydlisko a dátum narodenia pacienta, dátum a čas odberu vzorky, dátum vzniku ochorenia, klinické príznaky, dátum očkovania proti chrípke, druh očkovacej látky a údaj či ide o sporadické ochorenie alebo ochorenie v epidémii.
9. Po zabezpečení transportu oznámiť spádovému virologickému laboratóriu prísun vzorky.

**Úrad verejného zdravotníctva
Slovenskej republiky**

**Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava**

**Odbor lekárskej mikrobiológie
Národné referenčné centrum pre chrípku (CH)**

Tel: +421 2 49 284 275/431

E-mail: influlab@uvzsr.sk, edita.staronova@uvzsr.sk

Žiadanka na vyšetrenie vzorky

Žiadateľ:	
Kód lekára	
Názov organizácie:	
Kód Poskytovateľa ZS	
Ulica/PSČ/mesto:	
Tel./mail:	

Meno, priezvisko pacienta:	
Rodné číslo:	
Adresa pacienta (trvalé bydlisko)	
Adresa pacienta (prechodné bydlisko)	
Adresa pobytu	
Mobilné telefónne číslo	
Diagnóza:	
Druh primárnej vzorky:	
Dátum a čas odberu primárnej vzorky:	
Požadované vyšetrenie v NRC:	
Dátum odoslania do NRC:	

Očkovanie proti chrípke: áno/nie dátum:	Názov vakcíny:
Klinické príznaky (prosím označte):	☐ teplota nad 38°C ☐ kašeľ ☐ malátnosť ☐ nádcha ☐ bolesti hlavy ☐ bolesti kĺbov a svalov ☐ iné:bolesť hrdla.....
Výskyt podobného ochorenia (rodina, pracovisko, škola):	áno/nie
Doterajšia terapia antivirotikami:	
Poznámka	

Pečiatka, podpis žiadateľa:

.....

Dátum a čas prijmu do NRC pre CH:	
V prípade izolátu číslo vzorky žiadateľa:	
Laboratórne číslo vzorky NRC pre CH	

**Upozornenie, všetky vyššie stanovené údaje sú povinné a sú
nevyhnutné pre rýchle spracovanie vzorky, a stanovenie
epidemiologickej anamnézy**

Príloha č. 2 Definícia SARI (ECDC)

- Pacient so SARI je osoba s náhlym zvýšením teploty $> 38^{\circ}\text{C}$ a kašľom alebo bolesťou hrdla s absenciou inej diagnózy + dýchavičnosťou alebo problémami s dýchaním, ktorej klinický stav si vyžaduje hospitalizáciu.
- U dospelých nie je SARI zhodné s klasickou pneumóniou a nemusí sa vždy prejavíť ako pneumónia.
- U detí do 5 rokov sa majú používať definície pre pneumóniu.

Definícia smrteľných prípadov SARI (ECDC)

- Akékoľvek úmrtie hlásené u osoby so SARI
- Akékoľvek neobjasnené úmrtie v nemocnici

Pri diagnostikovaní podozrenia na SARI **vždy** :

1. Odobrať epidemiologickú cestovateľskú anamnézu (môže ísť o vysoko virulentnú nákazu – VNN)
2. Pri pozitívnej cestovateľskej anamnéze pacienta ihneď **izolovať** vo vyčlenených priestoroch zdravotníckeho zariadenia a telefonicky kontaktovať epidemiológa RÚVZ
3. Pri negatívnej cestovateľskej anamnéze odobrať nazofaryngeálny výter na virologické vyšetrenie. Použiť OOPP (minimálne respirátor FFP3) Prípád telefonicky hlásiť na RÚVZ.
4. Pacienta izolovať v rámci oddelenia a zabezpečiť bariérový ošetrovateľský režim.

Formulár na hlásenie prípadov SARI

1. Dátum hlásenia:

2. Hlásiaca osoba na RÚVZ:

3. Meno pacienta:

rodné číslo:

Zamestnanie:

4. Adresa bydliska :

okres

5. Dátum návštevy lekára:

6. Klinický obraz:

7. Hospitalizácia, od-do, aké oddelenie:

8. Druh materiálu, dátum odberu:

9. Faktor prenosu:

10. Liečba ATB:

11. Liečba antivirotiká, od kedy:

12. Očkovanie na chrípku:

Meno všeobecného lekára:

13. Rizikový faktor:

14. Podpora dýchania – umelá pľúcna ventilácia:

- liečba kyslíkom – oxygenoterapia:

15. Laboratórny výsledok:

Príloha č. 3 Zoznam chorých zamestnancov

Názov ústavného zdravotníckeho zariadenia:

Zoznam zamestnancov chorých na chrípku resp. akútne respiračné ochorenia (ARO)
v kalendárnom týždni sezóny /

Meno zamestnanca	Oddelenie	Pracovné zaradenie	Dátum ochorenia na chrípku resp. ARO	Očkovanie proti chrípke (mesiac, druh vakcíny)	Dátum odberu nasopharyng. výteru

2. Kontrola očkovania zdravotníckych pracovníkov proti chrípke

V priebehu marca vykonať kontrolu očkovania ZP proti chrípke na jednotlivých oddeleniach podľa pracovného zaradenia v kategórii lekár, zdravotná sestra a sanitár. Údaje zaznamenať do podkladovej tabuľky. Skompletizované údaje za celé ústavné zdravotnícke zariadenie zaslať na RÚVZ do konca marca.

Vzor tabuľky na kontrolu očkovania:

Zaočkovanosť ZP proti chrípke v nemocnici v sezóne /.....

ODDELENIE	Počet lekárov	Počet zaočkovaných proti chrípke	Počet zdravotných sestier a zdravotníckych asistentov*	Počet zaočkovaných proti chrípke	Počet sanitárov	Počet zaočkovaných proti chrípke	Celkový počet ZP	Počet zaočkovaných ZP proti chrípke	
								abs.	rel.
Spolu									

*Do počtu sestier zaradiť laborantov a rádiologických technikov.

Do tabuľky nezadávať osoby vykonávajúce administratívnu činnosť, zamestnancov kuchyne a pod.